

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/213/2022
Identifikačné číslo spisu: 3809209035
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Zemková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:3809209035.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiťke Q. O., ktorá zomrela X. U. XXXX a naposledy bývala na T. Ž. XXX/XX, K. V., za účasti dedičov 1/ F. K., narodenej XX. X. XXXX, X. Q. XXX-XX/X, V., zastúpená advokátom JUDr. Michalom Vlkolinským, Námestie SNP 87/8, Zvolen, 2/ O. G., narodenej XX. Q.Á. XXXX, C. XXXX/XX, O., zastúpenej advokátom JUDr. Jindřichom Stozsekom, Černyševského 26, Bratislava a 3/ Q. Q. O., narodeného XX. K. XXXX, A. Y. XXXX/XX, R. - W., Č. Y., o prejednanie dedičstva, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 17D/96/2009, o dovolaní dedičky 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 27CoD/4/2022 z 31. marca 2022, takto

rozhodol:

Dovolenie odmieta.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Odôvodnenie

Rozhodnutie súdu prvej inštancie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) v poradí tretím rozhodnutím v danej dedičskej veci rozhodol uznesením č. k. 17D/96/2009-471 zo 7. októbra 2021 (ďalej len „uznesenie súdu prvej inštancie“ alebo „uznesenie okresného súdu“) tak, že prvým výrokom určil všeobecnú cenu majetku na 20.857,74 eur, výšku dlhov na 627,44 eur a čistú hodnotu dedičstva na 20 230,03 eur, druhým výrokom vysporiadal dedičstvo po poručiťke tak, že:

hnutelnosti

- finančné prostriedky na vkladnej knižke č. XXXXXXXX/XXXX vedenej na meno poručiťky so zostatkom ku dňu úmrtia vo výške 1.362,15 eur a príslušenstvo v V. O., U..W.. /IBAN č. W. XXXX XXXX XXXX XXXX/,

- finančné prostriedky na vkladnej knižke č. XXXXXXXX/XXXX vedenej na meno poručiťky so zostatkom ku dňu úmrtia vo výške 129,92 eur a príslušenstvo v V. O., U..W.. /IBAN č. W. XXXX XXXX XXXX XXXX/,

- finančná čiastka vo výške 1.460,56 eur vedená na meno poručiťky vedená na účte klientov v Centre

sociálnych služieb v K. V.,

- finančné prostriedky na vkladnej knižke č. XXXXXXXXXXXX/XXXX vedenej na meno poručiťky so zostatkom ku dňu úmrtia vo výške 5.497,05 eur a príslušenstvo v W., U..W., /IBAN č. W. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX/,

- finančné prostriedky zo speňaženého majetku z konkurznej podstaty úpadcu V. P. B. na základe uznesenia 6K 40/2003 pod č. 138 vedené na meno poručiťky vo výške 196,77 eur nadobudli:

- O. G. v 4/6-inách,

- F. K. v 1/6-ine,

- Q.. Q. O. v 1/6-ine;

spoločné nehnuteľnosti podľa zákona č. 97/2013 Z. z.

nehnuteľnosti v k. ú. K. W.:

LV č. XXXX reg."C" parc. č. 1638/1 les 709453 m2, parc. č. 1638/4 vodná plocha 153 m2, parc. č. 1638/5 vodná plocha 7582 m2, parc. č. 1638/6 vodná plocha 231 m2, reg."E" parc. č. 1638/1 ttp 195 m2, pod B 42 v 1184400/245548800-inách, t. j. 3461,39 m2

/F. K. v 987000/245548800-inách a O. G. v 197400/245548800-inách vzhľadom k celku/

LV č. XXXX reg."C" parc. č. 933/2 les 167244 m2, parc. č. 953/1 les 564469 m2, parc. č. 1650 les 489058 m2 pod B 42 v 118440 0/21772800-inách, t. j. 6640,76 m2

/F. K. v 987000/217728000-inách,

O. G. v 197400/217728000-inách vzhľadom k celku/

LV č. XXXX reg."C" parc. č. 931/2 ttp 5866 m2, reg."E" parc. č. 921 ttp 3532 m2, pod B 25 v 1184400/226195200-inách, t. j. 49,20 m2

/F. K. v 987000/226195200-inách,

O. G. v 197400/226195200-inách vzhľadom k celku/

LV č. XXXX reg."C" parc. č. 956/1 les 229700 m2, parc. č. 956/35 ttp 329 m2, parc. č. 956/36 ttp 268 m2, parc. č. 1645/1 ttp 14020 m2, parc. č. 1646 les 32262 m2, reg."E" parc. č. 876 ttp 903 m2, parc. č. 887 ttp 971 m2, parc. č. 954 ttp 144046 m2, parc. č. 956/1 ttp 209 m2, parc. č. 956/2 ttp 36953 m2, parc. č. 956/3 ttp 185874 m2, parc. č. 969 orná 2363 m2, parc. č. 973 ttp 55543 m2, parc. č. 982 ttp 45807 m2, parc. č. 984 ttp 413 m2, pod B 41 v 1184400/217728000-inách, t. j. 4078,01 m2

/F. K. v 987000/217728000-inách,

O. G. v 197400/217728000-inách vzhľadom k celku/

LV č. XXXX reg."C" parc. č. 933/1 les 967898 m2, parc. č. 935 les 296148 m2, parc. č. 953/2 les 194230 m2, pod B 42 v 1184400/226195200-inách, t. j. 7635,80 m2

/F. K. v 987000/226195200-inách,

O. G. v 197400/226195200-inách k celku/

LV č. XXXX reg."C" parc. č. 559 ttp 43311 m2, parc. č. 607/1 ttp 18177 m2, parc. č. 664 ost. plocha 12308 m2, parc. č. 862/1 ttp 3068 m2, parc. č. 908/1 ttp 43193 m2, parc. č. 908/2 ttp 905 m2, parc. č. 908/3 ttp 2963 m2, parc. č. 1639 ttp 7136 m2, parc. č. 1657 les 5075 m2, parc. č. 1694 les 58055 m2, reg. „E“ parc. č. 547 ttp 31704 m2, parc. č. 643 ttp 22806 m2, parc. č. 653 orná 903 m2, parc. č. 826/1 ttp 2487 m2, parc. č. 826/2 ttp 1146 m2, parc. č. 837 ttp 709 m2, parc. č. 849 ttp 889 m2, parc. č. 906/1 ttp 8755 m2, parc. č. 906/2 ttp 41466 m2, parc. č. 908 ttp 4032 m2, parc. č. 1656 ttp 917 m2, parc. č. 2365 ttp 15196 m2, parc. č. 3710 ttp 1290640 m2, parc. č. 3737 ttp 4046 m2, parc. č. 3746 ttp 723 m2, pod B 26 v 1184400/245548800 - inách, t. j. 7816,98 m2

LV č. XXXX reg."C" parc. č. 862/3 ttp 333 m2, pod B 26 v 118440 0/245548800-inách, t. j. 1,60 m2

/F. K. v 987000/245548800-inách,

O. G. v 197400/245548800-inách k celku/

nadobudli:

F. K. v 5/6-inách

O. G. v 1/6-ine,

nehnuteľnosti v k. ú. K. W.:

LV č. XXXX reg. "E" parc. č. 630 ttp 3014 m2, parc. č. 642 ttp 2802 m2, pod B 2, 3, 4 v 12/24-inách, t. j. 2908 m2,

LV č. XXXX reg. "E" parc. č. 1077 orná 6316 m2, pod B 11 v 1/4-ine, t. j. 1579 m2,

LV č. XXXX reg. "E" parc. č. 483 orná 770 m² , pod B 4, 5 v 3/4-inách 577,50 m²,
LV č. XXXX reg. "E" parc. č. 966/2 ttp 770 m², parc. č. 1577 orná 1572 m², pod B 4 v 1/2-ici, t. j. 1171 m²,
LV č. XXXX reg. "E" parc. č. 481 orná 435 m², parc. č. 482 ttp 406 m², parc. č. 639 orná 842 m²,
parc. č. 640 ttp 4233 m², parc. č. 641 orná 1626 m², parc. č. 2343 orná 3036 m², parc. č. 2378 orná 1615 m², parc. č. 3648 ttp 608 m², parc. č. 3649 orná 532 m², parc. č. 3650 orná 2676 m², parc. č. 3651 orná 798 m², parc. č. 3652 orná 700 m², parc. č. 3653 orná 385 m², parc. č. 3654 orná 2090 m², pod B 1 v celosti, t. j. 19982 m²,
LV č. XXXX reg. "E" parc. č. 2344 ttp 3079 m², pod B 1 v celosti,
nadobudla:
O. G.

pasíva - pohrebné trovy predložené podľa potvrdeniek vo výške 627,44 eur, ktoré hradila O. G.
nadobudli:
O. G. v 5/6-inách
F. K. v 1/6-ine.

Tretím výrokom okresný súd určil odmenu notára JUDr. Bibiány Burianovej ako súdnej komisárky v celkovej sume 425,72 eur s DPH, na ktorú zaviazal zaplatiť dedičov podľa podielov dedenia, a to O. G. vo výške 316,40 eur, F. K. vo výške 79,95 eur a Q.. Q. O.S. vo výške 29,37 eur.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení uznesenia uviedol, že poručiiteľka zanechala závet, ktorým nehnuteľnosti v k. ú. K. W. vo vl. č. 9-120, 820 vrátane účasti zo spoločnej hory a pasienkov a majetkový podiel pod č. 15 v celosti prenechala svojej dcére O. G., ostatný majetok hnutel'ný a nehnuteľný zanechala v 2/3-ách dcére O. G., 1/6-inu dcére F. K. a 1/6-inu vnukovi Q. O., a to z dôvodu, že dcéra O. jej vždy poskytovala najväčšiu starostlivosť a pomoc a syn B. O. nejavil žiadny záujem. Dedičia B. O. a O. G. závet uznali za platný, dedička F. K. so závetom nesúhlasila. Žaloba o neplatnosť závetu poručiiteľky bola zamietnutá rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 5C/142/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/47/2017.

3. Dedička O. G. žiadala do dedičstva započítať ako pohľadávku pohrebné trovy vo výške 1.068,80 eur, ktoré uhradila. Dedič Q.. Q. O. svoj podiel na nehnuteľnostiach zo závetu prenechal dedičke O. G. a ponechal si len podiel 1/6-iny z hnutel'ných vecí. Dedička F. K. závet považovala za neplatný a žiadala, aby jej z dedičstva bol priznaný dedičský podiel zo zákona. Dedičstvo bolo vysporiadané podľa závetu a čiastočne podľa zákona. Dedička O. G. podľa závetu nadobudla pozemky z vl. č. 9-120, 820. Urbár z vl. č. 821, ktorý mala dediť v 2/3-inách prenechala v prospech F. K. a ponechala si podiel 1/6-iny z urbáru, ktorý jej prenechal synovec Q.. Financie si dedičia rozdelili podľa podielov určených v závete.

Rozhodnutie odvolacieho súdu

4. O odvolaní F. K. (ďalej aj „odvolateľka“) rozhodol Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením sp. zn. 27CoD/4/2022 z 31. marca 2022 (ďalej len „uznesenie odvolacieho súdu“ alebo „uznesenie krajského súdu“), ktorým uznesenie okresného súdu potvrdil.

5. V odôvodnení konštatoval, že v priebehu konania o dedičstve nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) ako aj zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) a s poukazom na § 396 ods. 1 CMP konštatoval, že na odvolacie konanie sa bude aplikovať doterajší predpis - Občiansky súdny poriadok.

6. Odvolacie námietky odvolateľky vyhodnotil ako nedôvodné a neopodstatnené, preto uznesenie okresného súdu potvrdil. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne vysporiadal nehnuteľnosti medzi dedičmi, pri ktorých prichádzala do úvahy aplikácia tzv. zákazu drobenia pozemkov podľa § 23 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z., keďže predmetom dedičstva bola spoločná nehnuteľnosť, tzv. urbársky majetok nachádzajúci sa mimo zastavaného územia obce. Vo vzťahu k nehnuteľnostiam súd prvej

inštalácie musel vykonať vysporiadanie medzi dedičmi, pričom vzal do úvahy prejavenu vôľu dediča Q. O. a dedičky O. G.. Ohľadne hnutelných vecí okresný súd potvrdil nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov a rovnako rozdelil aj zodpovednosť za náklady spojené s pohrebom poručiťky.

7. K namietanému nedostatočnému zisteniu skutkového stavu súvisiaceho s existenciou vkladných knížiek odvolací súd poukázal na svoje skoršie zrušujúce uznesenie, v ktorom sa s uvedenou námietkou argumentačne vysporiadal a uviedol, prečo ju nepovažoval za dôvodnú. Odvolateľka o existencii vkladných knížiek nepredložila žiadny dôkaz a ostatní dedičia ich existenciu popreli. Na základe výzvy adresovanej W. W., U. W., ktorá mala vkladné knížky viesť bolo zistené, že ku dňu odpovede, ani ku dňu úmrtia poručiťky W. W., U. W.. žiadny účet ani vkladnú knížku na meno poručiťky nevedla.

8. K námietke odvolateľky vo vzťahu k pohrebným trovám odvolací súd uviedol, že v odvolaní nerozporuje vynaloženie pohrebných nákladov O. G., ale len vytýka nedostatky pohrebu a úprav hrobu, ktoré sú vo vzťahu k predmetu konania neopodstatnené.

9. Odvolací súd uzavrel, že väčšina tvrdení odvolateľky bola nepodstatná, bez významu pre rozhodnutie o veci samej, išlo len o jej subjektívne hodnotenie správania sa ostatných účastníkov v minulosti a vzájomných vzťahov účastníkov ako dedičov v inej dedičskej veci, ktoré nemali žiadny právne relevantný význam pre dané dedičské konanie.

Dovolanie

10. V lehote na podanie dovolania dedička I/ F. K. (ďalej aj „dovolateľka“) podala podanie označené ako Vyčíslenie nedostatky Rozsudku KS, úhrada nedoplatkov - zaslanie, ktoré sama podpísala. V podaní spochybňovala a čiastočne neuznávala náklady pohrebu, ktoré vynaložila O. G.. Namietala nezapočítanie daru O. G. od poručiťky do jej dedičského podielu, pričom za dar považovala poručiťkino vzdanie sa svojho dedičského podielu v prospech O. G. v dedičskom konaní po nebohom X. O. - manželovi poručiťky. Do dedičstva žiadala zaradiť finančné prostriedky, ktoré boli na vkladnej knížke V. Č. XXXXXXXXXXX/XXXX a boli úsporami poručiťky, a ktoré mala O. G. vybrať po smrti poručiťky bez vedomia dovolateľky. Namietala postup súdnej komisárky, ktorá v zápisnici zamlčala, že dovolateľka požadovala zdokladovať vkladnú knížku, prevzatú vnukom v sume 20.000 Kčs, ktorú poručiťka darovala synovi B. O. a túto požadovala zahrnúť do všeobecnej hodnoty majetku. Uviedla, že hoci nebola dedičkou domu č. XX v K. W., o túto nehnuteľnosť sa v období od 20. októbra 2007 do 8. januára 2011 starala, z čoho jej vznikli zdravotné problémy, s ktorými mala spojené náklady. Preto od svojich spoludedíčov požaduje symbolickú sumu 120 eur ročne a úhradu nákladov, ktoré mala spojené s dedičským konaním po zomretom otcovi, pričom dlhy oboch dedíčov spolu vyčísliť na sumu 1.138 eur. Ďalej žiadala „náhradu nevyhnutných nákladov vynaložených na zachovanie majetku z dedičstva a privilegovaného postavenia v zmysle § 485 Občianskeho zákonníka a právo na úžitky z dedičstva“. V podaní namietala, že dcéra poručiťky O. G. neoprávnene profitovala z majetku, ktorý jej poručiťka darovala počas svojho života, ako aj z majetku, ktorý jej zanechala v závete.

11. Na základe výzvy súdu dovolateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu v súdom predloženej lehote podala podanie označené ako Výzva - vyjadrenie, v ktorom objasnila, že jej úmyslom podaním z 9. júna 2022 bolo podať dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 27CoD/4/2022-530 z 31. marca 2022, a to z dôvodu, že krajský súd sa v napadnutom uznesení nevysporiadal s jej námietkami, a tak postup odvolacieho súdu viedol k tomu, že v dôsledku nesprávnych skutkových zistení súd určil všeobecnú hodnotu dedičstva po poručiťke Q. O. v sume 20.857,74 eur, keď akceptoval vyčíslenie nákladov pohrebu bez toho, aby toto bolo podložené relevantnými a hodnovernými dokladmi. Dôsledkom takého postupu bol stav, kedy O. G. uhradila náklady pohrebu z úspor poručiťky. V podaní poukazovala na skutočnosť, že poručiťka mala pre prípad smrti syna B. O. usporené 20.000 Sk, ktoré boli použité nielen na oprávnené náklady pohrebu, ale aj na zvýšené náklady spojené s použitím chladiaceho zariadenia a žiadala, aby aj tieto neoprávnené náklady v sume 227,50 eur boli započítané do dedičského podielu B. O.. Ďalej objasnila, že O. G. bola za života poručiťky obdarovaná väčšou sumou peňazí, preto bol súd povinný v konaní započítať tento dar na dedičský

podiel O. G., čo sa však nestalo. Obdobne mal súd postupovať aj v prípade vkladných knižiek, ktorých existenciu F. K. opakovane uvádzala, súd sa však touto skutočnosťou nezaoberal.

12. Dovolateľka prípustnosť a dôvodnosť dovolania vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP navrhujúc, aby dovolací súd uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

13. Podľa názoru dovolateľky uznesenie súdu prvej inštancie v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie (správne malo byť uvedené s uznesením súdu prvej inštancie - pozn. NS SR) je postihnuté nedostatkom odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Odvolaciemu súdu dovolateľka vyčítala, že má síce časť s nadpisom „odôvodnenie“, avšak nachádza sa tam len chronologické zhrnutie veci a citácia zákonných ustanovení. Z odôvodnenia nie je jasné ako odvolací súd posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Dovolateľka je toho názoru, že dovolaním napadnutý rozsudok (správne uznesenie - pozn. NS SR) uvedené zákonné atribúty nespĺňa, a preto ho nebolo možné preskúmať odvolacím súdom pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje dovolateľka za zmätočné, nezrozumiteľné, bez takého odôvodnenia, z ktorého by bolo možné vyvodiť akými úvahami bol súd prvej inštancie vedený. Odvolací súd rozhodoval výslovne formálne, a preto dovolateľka považuje výkon spravodlivosti zo strany súdu prvej inštancie za arbitrárny.

14. K dovolaniu sa vyjadril Q. O., ktorý uviedol, že k všetkému podstatnému sa už vyjadril, či písomne alebo ústne na súde alebo u súdnej komisárky. Dovolateľke F. K. nič nedlhuje, nič si od nej nepožičiaval, žiadnu zmluvu nepodpisoval, preto súhlasí s uznesením krajského súdu.

15. K dovolaniu sa vyjadrila aj O. G., ktorá uviedla, že dovolanie nespĺňa náležitosti dovolania po vecnej, formálnej ani obsahovej stránke, vyjadrenie vypracované advokátom neobsahuje dátum podania, preto nemožno ustáliť, či bolo podané v zákonnej lehote. Uznesenia súdov nižších inštancií vníma ako zákonné, spravodlivé a presvedčivo a kvalifikovane odôvodnené. Meritórnym rozhodnutím bola naplnená posledná vôľa poručiťky. Dovolateľka opakovane uvádza argumentáciu, s ktorou sa konajúce súdy pri rozhodovaní vysporiadali a svoje úvahy a závery odôvodnili. Dovolateľka uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP, pričom však nešpecifikovala odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Z podania ho nemožno vypreparovať ani logickými úvahami.

Posúdenie veci dovolacím súdom

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „NS SR“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastníčka konania, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spisania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie dedičky 1/ je potrebné odmietnuť.

17. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

18. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie taktiež nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým.

19. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

20. V danom prípade z dovolania dedičky 1/ vyplýva, že napáda rozsudok odvolacieho súdu v celom jeho rozsahu na základe § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP

21. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľky riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje totiž dovolaciemu súdu posúdiť, či ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, či je táto otázka riešená dovolacím súdom rozdielne alebo nebola riešená. Zároveň musí byť v dovolaní podanom z tohto dôvodu aj konkrétne označené jeho rozdielne rozhodnutie alebo rozhodnutie, od ktorého sa odvolací súd odklonil, riešiace otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu alebo tvrdenie, že táto právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená.

22. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Pre právnú otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (R 83/2018).

23. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine či iného predpisu hmotného práva), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky dovolateľky v dovolaní nenastolené a nepomenované nemajú z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia relevanciu.

24. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, ktorá už bola dovolacím súdom riešená, pri jej riešení ale ešte nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu preto, lebo jeho jednotlivé senáty naďalej zastávajú odlišné (rozdielne) právne názory, čo sa prejavuje v ich pretrvávajúcom rozdielnom rozhodovaní. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska tohto ustanovenia, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Dovolateľ je povinný tiež uviesť, ako je dovolacím súdom právna otázka rozhodovaná rozdielne a doložiť konkrétne označené rozhodnutia dovolacieho súdu.

25. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľka nekonkretizovala právnú otázku, riešením ktorej sa odvolací súd odklonil od zaužívanej praxe dovolacieho súdu, a ktorá by bola dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolací súd považuje dovolanie za rozporuplné, keďže dovolateľka na jednej strane označením dovolacích dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP vymedzila rozsah dovolacieho prieskumu len na právne otázky, avšak z dovolania jednoznačná právna otázka, ktorou by sa dovolací súd mal zaoberať nie je jasná a zrejmá. Dovolateľka neoznačila a nekonkretizovala judikatúru dovolacieho

súdu, od ktorej sa odvolací súd odklonil alebo judikatúru, ktorá by určitú právnu otázku rozhodovala rozdielne.

26. Pokiaľ by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky nezohľadnil, a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa cieľu sledovanému v § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017 a 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil), porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

27. Na druhej strane v texte dovolania dovolateľka žiadala prieskum odôvodnenia uznesení okresného a krajského súdu, čo by zrejme zodpovedalo dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorý ale dovolateľka neuplatnila, pričom dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolateľka ďalej namietala nesprávne skutkové zistenia, ku ktorým mali súdy oboch inštancií dospieť, avšak dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Z uvedených dôvodov dovolací súd nemôže vykonať dovolací prieskum dôvodnosti dovolania, pretože nie je zjavné, čo má byť jeho predmetom.

28. Dovolací súd upozorňuje, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci, a to ani v prípade, ak by ho dovolateľka podala podľa § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018)

29. Dovolateľka nenastolila konkrétnu právnu otázku v dovolaní. V dôsledku uvedeného, pokiaľ ide o posudzovaný dovolací dôvod, nebol splnený predpoklad prípustnosti dovolania vyplývajúci z § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP.

30. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania.

31. Dovolací súd preto konštatuje, že prípustnosť dovolania uplatneného dovolateľkou podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP nie je daná. Preto dovolací súd dovolanie dedičky 1/ odmietol v zmysle § 447 písm. f/ CSP.

32. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.